

УДК 346(477):339.923:061.1 ЕС

ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА В РАМКАХ ВСТУПУ ДО ЄС

Замрига А.В., к. е. н.,
доцент кафедри правового регулювання економіки
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Статтю присвячено дослідженню господарського права та виявленню основних проблем в рамках вступу України до Європейського Союзу.

Ключові слова: господарське право, Європейський Союз, Світова організація торгівлі, імплементація норм.

Статья посвящена исследованию хозяйственного права и выявлению основных проблем в рамках вступления Украины в Европейский Союз.

Ключевые слова: хозяйственное право, Европейский союз, Всемирная торговая организация, имплементация норм.

Zamryha A.V. PROBLEMS OF ECONOMIC RIGHTS IN EU ACCESSION

The article is devoted to the study of the economic law and the identification of the main problems within the framework of the Ukraine's accession to the European Union.

Key words: commercial law, European Union, World Trade Organization, implementation of standards.

Постановка проблеми. Розвиток українського господарського законодавства неможливий без використання теоретичного надбання європейського господарського права, яке сконцентрувало в собі інтелектуальний потенціал, традиції континентального права у врегулюванні економіки. Одним із напрямів оптимізації правового регулювання економічних відносин і дерегулювання є визначення меж державного втручання в господарську діяльність.

Дослідженням господарського права в рамках вступу до Європейського Союзу займалися такі вчені: В.М. Гапеев, А.О. Добровольський, І.М. Зайцев, П.В. Логінов, С.Я. Фурса, С.В. Щербак, С.С. Боровик, В.В. Джуль, С.М. Мудрий та ін.

Мета та завдання дослідження полягає у виявленні та аналізі основних проблем господарського права, пов'язаних зі вступом до Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу. Європейська інтеграція на теоретичному рівні розглядається з двох аспектів. По-перше, це етапи та процеси становлення ЄС як міждержавної організації. Останніми роками інтеграційні об'єднання стали невід'ємним елементом відносин у рамках світової економіки [2, с. 445]. По-друге, це етапи розвитку та становлення вже у межах самого ЄС інститутів забезпечення економічного благополуччя країн-учасниць та третіх країн (Митний союз, запровадження єдиної валюти та ін.).

Одним із факторів економічного процвітання є конкурентоспроможність, яка формується під впливом економічних, політичних та структурних чинників, які визначають умови ведення бізнесу в країні, та означає певний рівень її продуктивності, який визначає відповідний рівень добробуту населення [8].

Так, основним економічним критерієм Копенгагенських критеріїв членства в ЄС є критерій здатності витримувати конкурентний тиск і дію ринкових сил у рамках ЄС. Європейське законодавство про економічну кон-

центрацію має своїм головним завданням протидію «надмірній» концентрації компаній; підтримання конкурентної структури ринку та забезпечення достатнього контролю за всім розмаїттям операцій компаній для того, аби останні не посягали на свободу; право дій інших компаній та споживачів; протистояння будь-якому ризику щодо конкуренції, який може виникнути в результаті змін у структурі ринку, що пов'язані з концентрацією та ін.

Головною метою державного контролю за процесами економічної концентрації більшості країн Європи є поліпшення якості продукції внаслідок повноцінного розвитку конкуренції. Він базується на двох принципах – заборона монополій та регулювання їх діяльності. Дієвість чинного господарського законодавства України щодо економічної концентрації зараз є неефективною і потребує вдосконалення.

Серед основних напрямів господарського законодавства, які вимагають гармонізації відповідно до вимог Європейського Союзу, варто назвати: законодавство про здійснення державних закупівель, інвестиційне законодавство, законодавство про приватизацію, регулювання господарської діяльності у вільних економічних зонах, антимонопольне законодавство. Гармонізація законодавства триває, однак до її завершення ще далеко. Тому залишається невирішеним питання щодо гармонізації частини законодавства до вимог Європейського Союзу.

Державна економічна політика, як зазначає Г.Л. Знаменський, головним чином визначає стратегію і тактику соціально-економічного розвитку, реалізує державні програми модернізації господарювання, стимулює інвестиційно-інноваційні напрями діяльності, здійснює контроль за діяльністю монополій [1, с. 40].

Світовий досвід показує, що державне регулювання економіки має особливості, які відображають національні умови господарювання та конкретні завдання певного етапу розвитку. Головний результат переходу еко-

номіки України до ринкової неухильно пов'язаний із формуванням оптимального державного регулювання економічних процесів.

У цьому випадку корінним і визначальним є розв'язання протиріччя між інтересами держави забезпечувати реальності ринкової економіки та вирішувати проблеми у сфері господарювання на основі створення умов виробництва, розподілу і реалізації продукції, виконання робіт та надання послуг, здебільшого через взаємодію попиту і пропозиції на ринку.

Розвиток економіки України в сучасних умовах, коли вона відповідно до Закону України від 10 квітня 2008 р. «Про ратифікацію протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі» (далі – СОТ) вступила в цю організацію, передбачає розширення масштабів діяльності держави та посилення її ролі у сфері регулювання та оптимізації господарських відносин відповідно до вимог ринкової економіки.

Беручи до уваги цей історичний факт і положення Конституції України про те, що ратифіковані міжнародні договори є частиною національного законодавства України, ЄС справлятиме значний вплив на адаптацію економіки України до вимог європейської ринкової економіки.

Наступним кроком до поглибленої європейської інтеграції з питань оптимізації господарського законодавства є членство України в зоні вільної торгівлі з Європейським Союзом (далі – ЄС). Порядок адаптації законів установлений «Загальнодержавною програмою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», затвердженою Законом України 18 березня 2004 р.

Процес адаптації охоплює певні етапи, на кожному з яких повинен досягатися конкретний ступінь відповідності національного законодавства правовій системі ЄС.

Як зазначено у Великому енциклопедичному юридичному словнику 2007 р., господарське право – це системне правове забезпечення господарської діяльності, яка здійснюється на професійній основі. Таке забезпечення є однією з неодмінних умов ефективного функціонування народного господарства країни, комерційного й некомерційного господарського обігу [2, с. 136].

Імплементация норм ЄС у національне законодавство означає посилення захисту прав суб'єктів господарювання в Україні. Відповідно, це сприятиме застосуванню вимог Угоди щодо оптимізації та в цілому вдосконалення господарського законодавства, що випливають із Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема, відповідної судової практики Суду Європейського Союзу, а також відповідного вторинного законодавства, рамкових положень, керівних принципів та інших чинних адміністративних актів Союзу.

Згідно з положеннями економічної частини Угоди про асоціацію Україна погодилась узгодити господарське законодавство з основними принципами законодавства Європейського Союзу.

Сторони зобов'язалися підтримувати передбачуване законодавче середовище для

бізнесу відповідно до зобов'язань у рамках СОТ та до положень вищезазначеної Угоди. Україна та ЄС сприяють процесу економічних реформ шляхом співробітництва в напрямі покращення розуміння основоположних принципів функціонування господарських взаємовідносин, їхніх економік, а також формулювання і реалізації ринкової економічної політики.

Сторони розвивають та зміцнюють співробітництво з питань політики у сфері промисловості та підприємництва і в такий спосіб покращують умови для підприємницької діяльності для всіх суб'єктів господарювання з особливою увагою до малих та середніх підприємств [3].

Поглиблене співробітництво має покращити адміністративну структуру та нормативно-правову базу для українських і європейських суб'єктів господарювання в Україні та ЄС та повинно ґрунтуватися на політиці ЄС щодо розвитку малого і середнього підприємництва та промисловості з урахуванням визнаних на міжнародному рівні принципів та практики в цих сферах.

На законодавчому рівні закладено основи наближення вітчизняного господарського законодавства до європейського (наприклад, Законом України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» встановлено, що адаптація законодавства України – планомірний процес і пріоритетною є сфера визначення та здійснення правил конкуренції; у Концепції Загальнодержавної програми розвитку конкуренції на 2014–2024 рр. від 19 вересня 2012 р. № 690-р наголошується на тому, що на законодавчому рівні не врегульовано питання стосовно реформування системи державної допомоги суб'єктам господарювання та наближення законодавства про захист економічної конкуренції до законодавства Європейського Союзу.

Проблему передбачається розв'язати шляхом удосконалення державної політики у сфері захисту економічної конкуренції, зокрема, в частині подальшої гармонізації законодавства про захист економічної конкуренції з європейським законодавством у відповідній сфері. Виконання програми має забезпечити зменшення негативного впливу на економічну конкуренцію внаслідок порушення вимог законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів, гармонізацію законодавства про захист економічної конкуренції з європейським законодавством у відповідній сфері.

Враховуючи вищенаведене, можливо зробити висновок, що оптимізація та дерегуляція господарського законодавства в Україні приведе до швидкісної, економічної динаміки зростання бізнесу в самій економічній системі. Адже нове європейське господарське законодавство створить умови для економічної динаміки розвитку цивілізованих, сучасних підприємств та менеджерів [10, с. 55].

Необхідно також зазначити, що нещодавно Міністерство юстиції України виступило

ініціатором скасування Господарського кодексу України. Найбільш популярний «аргумент» представників Міністерства: «останні кодифікації цивільного та комерційного права доводять переваги існування одного цивільного кодексу, тому Господарський кодекс варто скасувати, а не удосконалювати його». Приклад Республіки Туреччина, де у 2011 р. було прийнято новий Комерційний кодекс, а також діє Цивільний кодекс, свідчить про протилежне. Крім того, прийняття нового Комерційного кодексу Туреччини не тільки не перешкоджало на шляху євроінтеграції у контексті підписання Угоди про асоціацію з Європейським економічним співтовариством, а навпаки відзначалося як позитивне реформування законодавства Туреччини на шляху до набуття членства в ЄС, про що буде сказано нижче.

До прийняття нового Комерційного кодексу у Туреччині діяв кодекс 1956 р. (вступив в силу в 1957 р.). У 1963 р. була підписана Угода про асоціацію Туреччини з Європейським економічним співтовариством. Ця подія не стала приводом для скасування кодексу, а навпаки виступила поштовхом до його модернізації, коли у 2000 р. була висунута пропозиція з удосконалення кодексу.

У 2011 р. було прийнято новий Комерційний кодекс. З метою надання часу для адаптації бізнесу до нових правил та прийняття необхідних підзаконних актів кодекс вступив в силу в 2012 р., містить більше ніж 1500 статей і складається зі вступу, 6 книг та заключних положень (перша книга присвячена суб'єктам господарювання, їх видам, недобросовісній конкуренції, бухгалтерським книгам, комерційному посередництву; друга – корпоративним відносинам, питанням злиття, поділу та перетворення компаній; третя – оборотним документам; четверта – перевезенню вантажів і пасажирів; п'ята – морській торгівлі; шоста – страхуванню). Відповідно до оцінки експертів наразі новий Комерційний кодекс Туреччини становить основу економічного (господарського) права з іншими нормативно-правовими актами, які є його доповненням [11, с. 27].

Прийняття нового кодексу більшою мірою було зумовлено необхідністю інтеграції Туреччини до ЄС, турецького права до права ЄС і його узгодження з міжнародними стандартами. Одним з основних учасників розробки кодексу було зазначено, що «нове право Туреччини вимагає від турецької торгівлі говорити мовою міжнародного ринку». Спочатку точилися дискусії: деякі виступали за внесення змін до вже наявного кодексу, інші – за прийняття нового. У 2000 р. Міністерством юстиції Туреччини було ухвалено рішення з прийняття нового кодексу і під керівництвом професора права Стамбульського університету сформована комісія з його підготовки, яка складалася з вчених, суддів, юристів та інших експертів, які провели глибоке дослідження Європейського економічного (господарського) права (European Economic Law). Всього з 2000 р. протягом 5 років було проведено 631 зустріч з цього питання. У 2005 р. проект кодексу було представлено громад-

ськості для його обговорення та одержання пропозицій.

Перед 2008 р., коли було розпочато переговори з Туреччиною за напрямом права про компанії, у межах процесу приєднання до ЄС (з 2005 р. веде переговори та є претендентом на набуття членства у ЄС), було проведено детальну оцінку відповідності кодексу та інших спеціальних законів вимогам нормативно-правових актів ЄС. У зазначеному звіті було визнано, що діяльність компаній регулюється переважно Комерційним кодексом 1956 р. На той момент вже було розроблено проект нового кодексу і визначено напрями, за якими варто працювати у цій сфері [8].

Грунтуючись на попередньому кодексі, новий Комерційний кодекс орієнтований на гармонізацію законодавства Туреччини з правом ЄС, зокрема, це стосується таких напрямів, як недобросовісна конкуренція, бухгалтерська звітність, реєстрація та ін. Наприклад, акти законодавства ЄС, які були взяті до уваги під час підготовки першої книги кодексу у сфері захисту від недобросовісної конкуренції:

1) Директива 2005/29/ЄС про недобросовісну комерційну практику щодо споживачів на внутрішньому ринку;

2) Директива 2002/58/ЄС стосовно обробки персональних даних та захисту права на недоторканість особистого життя у сфері електронних комунікацій тощо. Стосовно комерційного посередництва була використана Директива 86/653/ЄЕС «Щодо зближення законодавств держав-членів ЄС відносно незалежних комерційних агентів». І так кожна книга базується на значній кількості актів законодавства ЄС. Крім того, до уваги було взято низку рішень суду ЄС.

Кожного року Європейська комісія перевіряє прогрес та стан адаптації законодавства до права ЄС країн, які ведуть переговори з ЄС щодо набуття членства. У черговому річному звіті за 2014 р. щодо прогресу Туреччини у цьому питанні Європейська комісія відмітила задовільний стан та покращення у сфері регулювання діяльності компаній. Цей прогрес зумовлений прийняттям нового Комерційного кодексу. У такому звіті 2015 р. Європейською комісією знову було відмічено прогрес у сфері регулювання діяльності компаній завдяки Комерційному кодексу.

Модернізація саме Комерційного кодексу Туреччини спрямована на залучення іноземних інвестицій у країну, які зростають з кожним роком. Крім того, прийняття нового Комерційного кодексу розглядається як засіб, за допомогою якого буде реалізовано прогноз Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), згідно з яким у 2011–2017 рр. розвиток економіки Туреччини буде одним із найбільш швидких серед країн-членів ОЕСР із середньорічним зростанням ВВП на 6,7% [7].

Господарський кодекс був прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р., і практично відразу став предметом запеклих дискусій як юристів-науковців, так і практиків. При цьому найбільш його затятими захисниками вважаються якраз представники кафедр

господарського права, не раз відстоюють необхідність існування цього документа.

Проте в цьому випадку проблема лежить не в самому існуванні кодексу як такого, а в суперечливому правовому полі, яке сформувалося після прийняття Цивільного і Господарського кодексів.

Причина протиріч між кодексами – різниця підходів у регулюванні цивільних і господарських відносин. Наприклад, Господарський кодекс встановлює, що грошові зобов'язання можуть виражатися тільки в національній валюті України, тоді як Цивільний кодекс допускає можливість їх вираження і в іноземній валюті. Значні суперечності наявні також і в регулюванні договірних відносин [4].

Після прийняття Господарського кодексу не був досягнутий консенсус в найголовнішому питанні розмежування сфер регулювання. Тому він був прийнятий без якоїсь єдиної концепції. Саме про це у своїй презентації й говорив Сергій Петухов. За його словами, не існує окремого предмета регулювання Господарського кодексу. Як результат – невизначена правозастосовна практика, діаметрально протилежні судові рішення, величезна кількість роз'яснень щодо дубльованих або колізійних норм.

Усе це, однак, мало цікавить іноземних інвесторів, які бояться вкладати кошти в українську економіку саме з причини невизначеності в частині правового регулювання ведення бізнесу та можливості вирішення спорів у судах.

Ще одним недоліком Господарського кодексу є наявність у ньому положень, що встановлюють форми власності, які абсолютно не відповідають фактичним правовідносинам. Одна з «мертвих» норм Господарського кодексу – це підприємства змішаної форми власності. Що конкретно мається на увазі під цим поняттям, невідомо досі. Тим більше, що Конституція і Цивільний кодекс встановлюють лише три форми власності – приватну, державну та комунальну.

Але, мабуть, найбільш відома специфічна особливість Господарського кодексу – це наявність у ньому таких понять, як «право господарського відання» та «право оперативного управління». Право господарського відання – це право суб'єкта підприємництва володіти, користуватися і розпоряджатися майном, закріпленим за ним власником з обмеженням правомочності. Право оперативного управління, у свою чергу, відрізняється лише тим, що воно застосовується щодо некомерційної діяльності [6].

На жаль, тенденції, які складаються наразі в Україні щодо скасування Господарського кодексу, не дають підстав для таких самих втішних прогнозів у нашій країні. Ініціатива Міністерства юстиції України ґрунтується на позиції найменших зусиль та обґрунтування – скасувати й крапка, що може привести до серйозних наслідків, особливо в контексті підписання та ратифікації Україною Угоди про асоціацію з ЄС та узгодження вітчизняного законодавства з вимогами права ЄС.

Висновки. Європейський ринок є одним з найпотужніших у світовій економіці й тому

конкурування вітчизняних товарів на ньому є нагальним питанням. У країнах – членах ЄС конкурентне законодавство вже давно розроблене та постійно оновлюється відповідно до вимог сучасного ринку. Так, до конкурентного права ЄС належать правила, що регулюють порядок концентрації суб'єктів господарювання, яка є однією з найбільш поширених форм об'єднання діяльності суб'єктів господарювання. Процеси глобалізації та зростаюча конкуренція на європейському ринку виступають факторами, що змушують компанії об'єднувати зусилля, однак варто враховувати й можливий негативний вплив концентрації на конкуренцію, яка може бути обмежена внаслідок створення або посилення панівного становища на ринку.

Угода про Асоціацію між Україною та ЄС є великим економічним проектом. Вступ України до ЄС гарантуватиме належну реалізацію національного законодавства і дасть змогу скористатися багатьма перевагами членства, зокрема, захиститися від недобросовісної конкуренції; сповна реалізувати чотири свободи – вільного руху товарів, капіталу, робочої сили й послуг; отримати фінансову допомогу від структурних фондів; за рахунок численних європейських програм активізувати інноваційну діяльність; підняти рівень зайнятості; збільшити інвестиційну привабливість регіонів тощо.

Основним недоліком економічної політики держави є відсутність господарсько-правової політики, яка виступає умовою ефективності модернізації господарського законодавства і самих відносин господарювання, а отже, й ефективності функціонування національної економіки.

Головною ж сферою модернізації є система господарського законодавства щодо економічної концентрації, яка має здійснюватися в напрямках: адаптації національного законодавства до європейського; стимулювання інтеграційних процесів; удосконалення державного контролю; поліпшення якості продукції; розвитку техніко-технологічних систем; широкого запровадження інноваційних технологій; добросовісної торгівлі; стимулювання конкуренції та ін.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Задахайло Д.В. Концентрація суб'єктів господарювання в сучасних умовах та проблема її законодавчого забезпечення / Д.В. Задахайло // Вісн. Нац. ун-ту «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія «Економічна теорія та право». – 2012. – № 3(10). – С. 86–96. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/3285/1/Zadykhailo_86.pdf.
2. Политическая энциклопедия : в 2 т. / Нац. обществ.-науч. фонд ; рук. проекта Г.Ю. Семигин ; науч.-ред. совет : пред. совета Г.Ю. Семигин. – М. : Мысль, 2000. – Т. 1. – 750 с.
3. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році : Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/docs/posl.pdf>.
4. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В.М. Горбатенко ; за ред. Ю.С. Шемчушенка, В.Д. Бабкіна, В.М. Горбатенка. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К. : Генеза, 2004. – 736 с.
5. Палагнюк Ю.В. Поняття «європейська інтеграція» в державному управлінні / Ю.В. Палагнюк // Актуальні про-

блеми державного управління, педагогіки та психології. – С. 110–115. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Ardup/2011_2/2-5-17.pdf.

6. Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовской, Е.Б. Стародубцева. – 2-е изд., испр. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 479 с.

7. Анакіна Т.М. Особливості політики Східного партнерства у контексті європейської інтеграції України / Т.М. Анакіна // Європейський Союз і Україна: особливості взаємовідносин на сучасному етапі. Серія «Наукові доповіді». Вип. 1 / Нац. акад. правов. наук України ; НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. – Х. : Оберіг, 2015. – Розд. 2. – С. 48–61. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/2192/1/ANAKINA.pdf>.

8. Актуальні тенденції в динаміці показників глобальної конкурентоспроможності // Аналітична записка [Елек-

тронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/379/>.

9. Регулювання відносин у сфері контролю за концентраціями у законодавстві Європейського Союзу та в Україні / за ред. О.О. Мережка. – К. : Центр учб. л-ри., 2007. – 120 с.

10. Модернізація державного управління та європейська інтеграція України : наук. доп. / [авт. кол. : Ю.В. Ковбасюк, К.О. Вашенко, Ю.П. Сурмін та ін.] ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю.В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2013. – 120 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.academy.gov.ua/doc/koment-inter_prezident/wystup_2013_04_25.pdf.

11. Задихайло Д.В. Правові засади формування та реалізації економічної політики держави : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук / Д.В. Задихайло. – Х., 2013. – 38 с.

УДК 346.12:336.221

ПРО СТИМУЮЧУ ФУНКЦІЮ ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРАВОВІДНОСИН

Сіушов Д. Ю., юрист
Адвокатське об'єднання «Арцінгер»

Стаття присвячена дослідженню співвідношення функцій оподаткування для забезпечення ефективного функціонування податкової системи. Поряд із комплексною регулюючою функцією виділяються стимулююча та стримувальна функції оподаткування як функції більш вузького порядку. Обґрунтовано необхідність посилення ролі та частки стимулюючої функції оподаткування у межах податкової політики держави.

Ключові слова: стимулююча функція оподаткування, фіскальна функція оподаткування, регулююча функція оподаткування, ефективність оподаткування, податкова політика.

Статья посвящена исследованию соотношения функций налогообложения для обеспечения эффективного функционирования налоговой системы. Наряду с комплексной регулирующей функцией выделяются стимулирующая и сдерживающая функции налогообложения как функции более узкого порядка. Обоснована необходимость усиления роли и доли стимулирующей функции налогообложения в рамках налоговой политики государства.

Ключевые слова: стимулирующая функция налогообложения, фискальная функция налогообложения, регулирующая функция налогообложения, эффективность налогообложения, налоговая политика.

Siiushov D.Yu. ON STIMULATIVE FUNCTION OF TAXATION FOR THE DEVELOPMENT OF ECONOMIC RELATIONS

The article is dedicated to research of the importance of correlation between functions of taxation to ensure the effective functioning of the tax system. Along with the complex regulative function, stimulative and restrictive functions as functions with a narrower focus are highlighted. Conclusion is drawn on the need to strengthen the role and proportion of stimulative function of taxation within the tax policy of the state.

Key words: stimulative function of taxation, fiscal function of taxation, regulative function of taxation, effectiveness of taxation, tax policy.

Постановка проблеми. Без сумніву, провідна роль у забезпеченні належного функціонування економіки належить податкам. Разом із грошово-кредитною податково-бюджетна політика виконує важливу функцію регулювання економічних відносин у всіх країнах світу.

Реформуванню податкової системи часто заважає недостатньо чітке розуміння державою необхідних заходів для успішного досягнення поставлених перед оподаткуванням завдань. Мабуть, найбільшою причиною, що заважає запроваджувати прогресивні стимулюючі заходи, є неповне розуміння важливості фіскальної спрямованості оподаткування.

Водночас податкова система має бути такою, щоб забезпечувати інтереси як держави, так і платників податків. Іншими словами, податкова система має бути ефективною. Ефективність, передусім, має полягати у належному фінансуванні видатків державного бюджету; з іншого боку, виконуючи фіскальну функцію, податкова система має здійснювати стимулюючий вплив на рішення платників податків.

За останні роки у податковому законодавстві України було впроваджено чимало податкових стимулів, більшість із яких за короткий період часу зазнавали змін або були скасовані (до прикладу, за період з 1 січня 2013 року до 1 липня 2016 року ПКУ зміню-